

DN Debatt

DN Debatt. ”Storföretags hållbarhetsmål leder för sällan till handling”

PUBLICERAD 2020-09-06

Oljeindustrin kan inte välja bort mål som innebär en övergång till förnybara energislag, resenäringen kan inte fokusera på social hållbarhet utan att ta sig an utsläppen från flygresor och förpackningsindustrin måste adressera frågor om plast från fossil olja och cirkulära materialflöden, skriver artikelförfattarna. Foto: Carina Johansen/TT

DN DEBATT 7/9.

Fem forskare: En ny studie visar att det finns en risk att företagen ”grönmålar” genom att fokusera på mål där de redan presterar bra.

Allt fler företag följer FN:s globala hållbarhetsmål. Men ett effektivt klimatarbete och en hållbar återstart av ekonomin kräver också att företagen sätter mål som styr mot Parisavtalet, inkluderar hela värdekedjan och är långsiktiga.

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

Fördjupningar, nyheter och intervjuer. Klimatkollen ger dig den bästa läsningen om klimatet.

[Skaffa nyhetsbrev](#)

Vid FN:s toppmöte för fem år sedan antog världens stats- och regeringschefer Agenda 2030, med sjutton globala mål för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Regeringens ambition är att [Sverige ska vara ledande i genomförandet](#) och alla delar av samhället måste ta en aktiv roll i omställningen. För företagen kan målen fungera som ett långsiktigt ramverk både för hur de kan bli mer hållbara och för vad som kommer att vara nödvändigt, accepterat och efterfrågat av det övriga samhället på sikt.

För regeringen kan målen utgöra en bas för hur stöd för återstart i ekonomin efter coronapandemin ska kunna villkoras på kort och lång sikt. Detta bör gälla även det stimulanspaket på drygt 100 miljarder kronor som presenterades i dagarna. [Finansministern pekade på att vi har en historisk möjlighet att åtgärda samhällsproblem](#) som vi hade när vi gick in i krisen. Men för att detta ska lyckas krävs styrning mot tydliga och kvantifierade hållbarhetsmål. Här är naturligtvis företagens roll central.

[I vår studie](#) har vi analyserat tidigare studier, några vanliga metoder som företag använder för att bedöma hur de kan bidra till de globala målen samt gjort en fallstudie för bygg- och anläggningssektorn. Vår studie har haft särskilt fokus på klimatmålet men vi bedömer att slutsatserna är relevanta även för andra mål och för andra branscher.

Det finns inte längre något utrymme att bara fokusera på de lättare målen, nu måste företagen våga ta sig an de allra största utmaningarna. Detta måste kopplas till återstartsstöd som det nu föreslagna stimulanspaketet.

Analysen visar på vikten av att företagen förhåller sig till målen på ett sätt som hindrar "grönmalning". Det är i grunden positivt att företag rapporterar hur de presterar på områden som berör de globala målen, och regeringen framhåller som en stor framgång att allt fler företag använder Agenda 2030 i sitt strategiska hållbarhetsarbete. Men i praktiken är företagens mål och åtgärder många gånger inte särskilt relevanta för att bidra till verklig förändring, eller till att främja en hållbar framtid.

En genomgång av olika studier visar bland annat att:

- Bland 2.000 av världens största börsnoterade företag är engagemanget för FN:s hållbarhetsmål till stora delar symboliskt.

- Hälften av de undersökta företagen i en studie hade satt upp mål kopplade till FN:s hållbarhetsmål, men bara en fjärdedel av dessa hade relevanta och mätbara mål, eller hade mål som utgjorde en del av företagets affärsstrategi.

- 40 procent av undersökta storföretag i en annan studie använder sig av FN:s hållbarhetsmål i sin redovisning, men bara 10 procent rapporterade konkreta åtgärder som relaterar till målen.

I bästa fall kan hållbarhetsmålen fungera som ett stöd för att fatta informerade beslut för ökad hållbarhet. I värsta fall bidrar de bara till ett ytterligare lager av ”grön målning”.

Det finns alltså en betydande risk att vissa företag använder sig av begrepp som andas FN:s hållbarhetsmål för att kamouflera att deras verksamhet egentligen fortgår precis som vanligt. Andra företag väljer helt enkelt de mål som ger den mest fördelaktiga bilden av företaget, där de presterar bra eller enkelt kan förbättra sig, och struntar i andra mål som skulle ha större betydelse för att faktiskt öka hållbarheten.

Vår fallstudie visar att om man sätter mål som knyter an till FN:s klimatmål är det nödvändigt att identifiera de processer och aktiviteter som är särskilt utmanande för att minska utsläppen.

För bygg- och anläggningssektorn identifierade vi fyra sådana områden:

- Att på kort sikt gå över till förnybara, biobaserade bränslen för anläggningsmaskiner och tunga transporter.
- Att lägga grunden för den infrastruktur som krävs för att på lite längre sikt elektrifiera transporter och produktionsmetoder.
- Att så långt det är möjligt byta ut jungfruliga fossila råvaror mot hållbara alternativ.
- Att införa koldioxidneutrala processer, som till exempel vätgasbaserade processer och koldioxidavskiljning och lagring, CCS, för produktion av material som stål och cement.

För andra branscher kan andra utmaningar vara större. Men om företag vill bidra till reellt ökad hållbarhet måste fokus ligga på mål och åtgärder inom de områden där påverkan och utmaningarna är störst.

En bransch som exempelvis oljeindustrin kan inte välja bort mål som innebär en övergång till förnybara energislag, resenäringen kan inte fokusera på social hållbarhet utan att ta sig an utsläppen från flygresor och förpackningsindustrin måste adressera frågor om plast från fossil olja och cirkulära materialflöden.

Företag som i dag undviker de områden

som är svårast att åtgärda kan i stället få mycket svårt att ställa om när opinionen inte längre accepterar fortsatta utsläpp av växthusgaser och annan ohållbar verksamhet.

Vår studie visar att det krävs tre saker om företagen vill uppnå verklig förändring mot hållbarhet och bidra till FN:s klimatmål:

- 1. Åtgärder måste vara konkreta och styra mot vad Parisavtalet faktiskt säger.**
- 2. Åtgärder måste inkludera de värdekedjor som är relevanta för företaget.**
- 3. Hänsyn måste tas till både kortsiktiga och långsiktiga effekter av den valda strategin.**

Företag som följer detta kan använda Agenda 2030-ramverket för att öka hållbarheten och för att långsiktigt minska sina affärsrisker. Företag som i dag undviker de områden som är svårast att åtgärda kan i stället få mycket svårt att ställa om när opinionen inte längre accepterar fortsatta utsläpp av växthusgaser och annan ohållbar verksamhet.

[I juni lämnade regeringen in en ny proposition för att öka takten i Sveriges Agenda 2030-arbete.](#) Klimatministern konstaterade att coronakrisen blottat många av samhällets sårbarheter och att genomförandet nu är mer avgörande än någonsin. Det finns inte längre något utrymme att bara fokusera på de lättare målen, nu måste företagen våga ta sig an de allra största utmaningarna. Detta måste kopplas till återstartsstöd som det nu föreslagna stimulanspaketet.

Sveriges regering bör därför skyndsamt ta fram kriterier för att villkora stöden, så att de bidrar konkret till Agenda 2030-ramverket. Sverige skulle därmed kunna ta ledningen i arbetet mot ökad hållbarhet samtidigt som vårt näringsliv får konkurrensfördelar genom att ligga i framkant i omställningen.

DN Debatt. 7 september 2020

Debattartikel

Fem forskare vid Chalmers, Göteborgs universitet och IVL svenska miljöinstitutet:

"Storföretags hållbarhetsmål leder för sällan till handling"

TEXT

Filip Johnsson, professor i uthålliga energisystem, Chalmers tekniska högskola, projektledare för studien som artikeln baseras på. Den har gjorts inom ramen för projektet "[Mistra carbon exit](#)"

Anders Ahlbäck, projektledare, Göteborgs centrum för hållbar utveckling

Mathias Gustavsson, forskare, IVL svenska miljöinstitutet

Ida Karlsson, doktorand, Chalmers tekniska högskola

Johan Rootzén, forskare, Handelshögskolan, Göteborgs universitet

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt